

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 2.9.2014 г.
COM(2014) 545 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

**Насоки за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за
риболов в съответствие с член 22 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския
парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И ДО СЪВЕТА

Насоки за анализ на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов в съответствие с член 22 от Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета относно общата политика в областта на рибарството¹

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Една от основните причини за прекомерната експлоатация на ресурсите в европейските води в миналото е липсата на равновесие между капацитета на флотите и ресурса, който експлоатират. В новата обща политика в областта на рибарството се потвърждава необходимостта от мерки за управление на риболовния капацитет: държавите членки трябва да въведат мерки, чрез които риболовният капацитет на техните флотове постепенно да се адаптира към възможностите им за риболов. Всяка държава членка следва да извършва анализ и оценка на баланса между флотите и експлоатираните от тях ресурси в съответствие с настоящите общи насоки, които са разработени от Комисията². Настоящите насоки следва да се използват също така за целите на годишния доклад на Комисията до Съвета и Парламента относно баланса между риболовния капацитет на флотите на държавите членки и техните възможности за риболов³.

От 2014 г. нататък разработените от Комисията общи насоки ще изпълняват важна роля и чрез установяването на пряка връзка между доклада на всяка държава членка и мерките, свързани с флота, в рамките на новия Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР)⁴, който ще продължи да предоставя публично подпомагане за окончателно преустановяване на риболовните дейности на кораби през периода 2014—2020 г.⁵ Във връзка с доклада относно флота е въведено специфично предварително условие, което може да окаже пряко въздействие върху постигането на специфичните цели на новия ЕФМДР⁶. В съответствие с правилата на ЕФМДР подпомагането за окончателно преустановяване е ограничено и насочено към случаи, в които даден сегмент на флота не е ефективно балансиран по отношение на предоставените на този сегмент възможности за риболов⁷.

¹ Регламент (ЕС) № 1380/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. относно общата политика в областта на рибарството, за изменение на регламенти (ЕО) № 1954/2003 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2371/2002 и (ЕО) № 639/2004 на Съвета и Решение 2004/585/ЕО на Съвета, ОВ L 354/22, 28.12.2013 г.

² Член 22, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1380/2013.

³ Член 22, параграф 4, втора алинея от Регламент (ЕС) № 1380/2013.

⁴ Регламент (ЕС) № 508/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на регламенти (ЕО) № 2328/2003, (ЕО) № 861/2006, (ЕО) № 1198/2006 и (ЕО) № 791/2007 на Съвета и Регламент (ЕС) № 1255/2011 на Европейския парламент и на Съвета, ОВ L 149/1, 20.5.2014 г.

⁵ Публичното подпомагане по линия на ЕФМДР при окончателно преустановяване също е ограничено по време (31 декември 2017 г.).

⁶ Приложение IV към Регламент (ЕС) № 508/2014.

⁷ Член 34, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 508/2014.

С представените в настоящия документ нови насоки за изготвяне на доклад относно флота се определя общ подход за оценяване на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов с течение на времето. Трябва да се вземат предвид съществуващите възможности за риболов, както и въздействието на флотите върху тях. За тази цел се препоръчва за всеки сегмент на флота да се определи степента, в която всеки флот разчита на запаси, експлоатирани над целевите нива, и да се прецени колко от запасите, представляващи значителна част от техния улов, са изложени както на биологичен риск поради малкото си количество, така и на значително въздействие от страна на флота. Това ще даде възможност за оценка на дисбаланса между всеки сегмент на флота и запасите, на които разчита. Заключение относно дисбаланса може да се направят и въз основа на други параметри. Например наличието на непечеливши или недостатъчно използвани сегменти на флота може да е признак за това, че даденият сегмент на флота не е в равновесие с ресурсите. Когато много кораби в даден сегмент на риболовния флот често или постоянно са закотвени и бездействащи или когато много кораби прекарват в риболов по-малко време, отколкото биха могли, тогава въпросният сегмент на флота може да е твърде голям за съществуващите ресурси, на които корабите разчитат, особено ако икономическите резултати не са добри.

2. ЦЕЛ И ПРИНЦИПИ

С настоящите насоки се цели да се предостави обща методика за оценка на баланса между риболовния капацитет и възможностите за риболов на ниво сегмент на флота с течение на времето.

С настоящите насоки се цели:

да се използват стандартни методи, за да се гарантират равностойни условия при съпоставянето на различни сегменти на флота,

да се следват възможно най-добрите научни, икономически и технически практики⁸ и да се осигури съвместимост със стандартните биологични, икономически и социални оценки,

да се използват данните, събирани в съответствие с рамката за събиране на данни, за да се улеснят съпоставките и да се избегне дублиране на работата.

Оценката на сегмента на флота следва да представлява обобщена оценка, основана на горепосочените компоненти. По-долу е представена стандартна методика за извършване на цялостна оценка за всеки сегмент на флота.

3. ИЗМЕРВАНЕ НА ПАРАМЕТРИТЕ

⁸ Настоящите насоки са основани на консултации с Научния, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР) (SGBRE 10-01, EWG 11-10 и PLEN 10-03), в това число и мненията на четири държави членки, като е взет предвид така също опитът, представен в доклада на НТИКР от 2013 г. (EWG 13-28).

Държавите членки се приканват ежегодно да изчисляват малко на брой биологични, икономически и технически параметри и да сравняват резултатите със стандартни стойности. С оглед контролиране на работното натоварване и получаване на стандартизирани анализи, съответните параметри следва да се изчисляват с помощта на данни, които са събрани в съответствие с рамката за събиране на данни⁹.

Предназначението на биологичните показатели е да се отрази степента на евентуално неравновесие между размера на всеки един сегмент на флота и експлоатираните от него запаси. При възможност показателите ще установят къде се срещат дисбалансите, ако такива са налице.

Следва да се изчисляват така също показателите за рентабилност в краткосрочен и дългосрочен план, както и показателите за използването на корабите. Те дават информация за икономическото и оперативното състояние на даден сегмент на риболовния флот, която може да е от полза за анализа на баланса, както и за други оперативни решения, които трябва да се вземат на равнище държава членка.

4. ОЦЕНЯВАНЕ НА БАЛАНСА

Показателите следва да се използват в съчетание, за да се направят заключения относно дисбаланса за всеки сегмент на флота поотделно. Обобщените анализи, включващи множество различни риболовни дейности в една държава членка, не са от полза.

Като цяло се предполага, че в равновесие са сегментите на флота, които разчитат на здрави запаси и са рентабилни както в краткосрочен, така и в дългосрочен план.

Обикновено се счита, че сегментите на флота, които не са в равновесие с експлоатираните от тях възможности за риболов, се намират в състояние на дисбаланс, дори икономическите показатели да показват краткосрочна и дългосрочна рентабилност. В ОПОР се използва понятието баланс (и дисбаланс) *с течение на времето*, затова е целесъобразно да се вземат предвид няколко години, а не една-единствена.

Тъй като липсата на пълни оценки за голям брой запаси не позволява да се направи изчисление на биологичните показатели, може да се наложи да се изберат или да се разработят алтернативни показатели. Когато поради липса на цифрови данни за F и F_{msy} при 60 % от запасите, които съставляват улова, даден биологичен показател не е на разположение, по същество показателят за устойчив улов не може да се използва за оценяване на баланса или дисбаланса на даден сегмент от флота. В такива случаи, за да подпомогнат оценяването на дисбаланса, държавите членки следва да използват наличната информация за оценката на един или повече видове,

⁹ Вж. Регламент (ЕО) № 199/2008 на Съвета от 25 февруари 2008 г. за установяване на общностна рамка за събиране, управление и използване на данни в сектор „Рибарство“ и за подкрепа на научните консултации във връзка с Общата политика в областта на рибарството, OВ L 60, 5.3.2008 г.

които поради голямото си количество в миналото или с оглед на съгласуваността може да се считат за показатели за въздействието на риболова върху дадена експлоатирана екосистема.

Възможно е сегментите на флота с лоши икономически резултати, които реализират улов на здрави запаси, да имат ниска рентабилност вследствие на други фактори (например ниска продажна цена на рибата, високи производствени разходи, предпочитания на потребителите, слабо търсене, повишаване на цените на горивата, голям внос или ефекти на заместване), които не винаги са свързани с дисбаланс между капацитета и съществуващите ресурси. При това положение националните органи ще трябва да следят отблизо въпросните сегменти на флота, за да се избегне те да доведат до отрицателни въздействия върху запасите в средносрочен и дългосрочен план.

При отсъствие на ясни биологични и икономически показатели друг признак за състояние на дисбаланс може да е надхвърлянето на праговите стойности на показателите за използване на корабите.

За да могат да се правят заключения на обща база, анализът на ситуацията следва винаги да се извършва по стандартизирани параметри. Съответните стойности са посочени в раздел 7. Когато показателите сочат ситуация на дисбаланс, но дадена държава членка въпреки това счита, че въпросният сегмент на флота е в равновесие с ресурсите (или обратно), Комисията ще очаква да бъде представен анализ, подкрепящ това заключение.

5. ПОСТЕПЕННО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Общата цел следва да бъде държавите членки постепенно да постигнат стабилен и траен баланс между риболовния капацитет на своите флотове и възможностите за риболов. Макар че възможностите за риболов не винаги отговарят на целта за максимален устойчив улов (МУУ), първият биологичен показател е замислен именно с оглед на тази обща цел.

Когато се осъществява постепенен преход към целта за МУУ, годишните възможности за риболов през преходния период към МУУ може да превишат съответните равнища, които биха били постигнати при незабавно прилагане на целта за МУУ. В такива случаи биологичните показатели вероятно ще превишат праговите стойности, свързани с МУУ. Не би било обаче уместно да се заключи, че даден сегмент на флота непременно е в дисбаланс, ако се осъществява преход към привеждане на възможностите за риболов в съответствие с целта за МУУ, посочена в ОПОР. В своите годишни доклади държавите членки следва да представят обяснение за подобни ситуации.

6. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

За сегментите на флота с ясно доказан дисбаланс съответните държави членки трябва да подготвят план за действие, който да включат в доклада относно баланса

между риболовния капацитет и възможностите за риболов. В плана за действие се определят целите на адаптирането и средствата за постигане на баланс, както и ясен график за изпълнението му. В плана следва да се посочат причините за дисбаланса, и по-специално дали той е от биологично, икономическо или техническо естество според изчислението съгласно раздел 7.

7. ПОКАЗАТЕЛИ

7.1 Биологични показатели

За оценка на това дали корабите разчитат на подложени на прекомерен улов запаси или излагат на висок биологичен риск даден намалял запас, се използват два показателя. Описание на показателите и методите за изчисляване е представено в раздел 10.

Показателят за устойчив улов е мярка за степента, в която даден сегмент от флота разчита на подложени на прекомерен улов запаси. В настоящия контекст прекомерният улов се оценява въз основа на стойностите на F_{msy} с течение на времето, а степента, в която се разчита на такъв улов, се изчислява от икономическа гледна точка. Когато F_{msy} е определена като диапазон от стойности, превишаването на горната граница на диапазона се счита за прекомерен улов.

Праг: стойности на показателя над 1 показват, че за реализиране на своя доход даденият сегмент на флота като цяло разчита на възможности за риболов, които структурно са определени на по-високи нива от равнищата на експлоатация, които съответстват на МУУ. Ако такива стойности се наблюдават в продължение на три последователни години, това може да е признак за дисбаланс. При дребни пелагични видове следва да се изхожда от по-кратък период от време.

Показателят за изложени на риск запаси е мярка за това колко запаси, които са биологично уязвими, са засегнати от дейностите на дадения сегмент на флота — с други думи, запасите на ниско равнище, които са изложени на риск да не могат да се възобновят, като същевременно или те са важни за улова на сегмента на флота, или сегментът на флота е важен за цялостните последици от риболова на дадения запас. Ако даден сегмент на флота оказва въздействие върху един или повече запаси, изложени на висок биологичен риск, това е показател за потенциален дисбаланс на капацитета.

Праг: ако над 10 % от улова на даден сегмент на флота е от запас в риск, това може да се разглежда като признак за дисбаланс.

7.2 Икономически показатели

За оценяване на икономическата устойчивост на сегментите на флота в дългосрочен план (дали при тях има възможност за капиталови инвестиции) и способността им да покриват своите разходи в краткосрочен план, се използват два

показателя. Техническата база за изчисляване на тези показатели е представена в раздел 11.

При първия показател (възвръщаемост на инвестициите) дългосрочната рентабилност на сегмента на риболовния флот се съпоставя с други възможни инвестиции. Ако тази стойност е по-малка от лихвените проценти, които може да се получат при други дългосрочни инвестиции с малък риск, това означава, че даденият сегмент на флота може да е свръхкапитализиран.

Праг: ако възвръщаемостта на инвестициите (ВИ)¹⁰ е по-малка от нула и по-ниска от най-добрия лихвен процент по други безрискови дългосрочни инвестиции, това е признак за дългосрочна икономическа неефективност, която може да показва наличието на дисбаланс.

Вторият показател е съотношението между текущите приходи и приходите в равновесната точка на рентабилност. С него се измерва икономическата способност на сегмента на флота да продължи да извършва ежедневен риболов, т.е. дали приходите покриват заплатите на екипажа, разходите за гориво и текущите разходи по кораба. Ако отговорът е не, може да е налице дисбаланс.

Праг: ако стойността на съотношението между текущите приходи и приходите в равновесната точка на рентабилност е по-малка от едно, това е признак за краткосрочна икономическа неефективност, която може да показва наличието на дисбаланс.

7.3 Показатели за използване на корабите

С тези показатели се измерва доколко интензивно се използват корабите в даден сегмент на флота. Изчисляването им е представено в раздел 12.

Първият показател описва дела на корабите, които в действителност изобщо не са активни (т.е. които изобщо не са използвани за риболов през годината).

Вторият показател се отнася до средните нива на активност на корабите, които са използвани за риболов поне веднъж през годината, като се вземат предвид сезонният характер и други ограничения на риболова. При обичайни условия може да се очаква, че бездействат не повече от 10 % от корабите в даден сегмент на флота, което може да се дължи на основен ремонт, снабдяване с нови съоръжения, преустройства или предстоящи продажби и прехвърляния.

Праг: ако над 20 % от корабите в даден сегмент на флота често бездействат или ако средното ниво на активност на корабите в даден сегмент на флота

¹⁰ Опитът показва, че стойността на капиталовите активи често не е налична или пък не е надеждна. В такива случаи вместо възвръщаемостта на инвестициите (или възвръщаемостта на дълготрайните материални активи) може да се използва нетната печалба.

често е под 70 % от потенциалната, практически осъществима активност на съпоставими кораби, това може да е признак за техническа неефективност, която може да разкрива наличието на дисбаланс, освен ако даденото състояние се дължи на други причини, като неочаквани климатични или предизвикани от човека събития или спешни мерки в рамките на ОПОР.

8. МЕТОД НА РАБОТА И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ДАННИТЕ

С цел да се избегне дублирането на работата и да се осигури съгласуваност с други икономически и биологични данни, при оценките съгласно настоящите насоки следва да се изхожда от данните, които се събират и структурират съгласно действащата рамка за събиране на данни. Естествено, следва да се положат максимални усилия, за да се гарантира изчерпателността на данните по РСД, както произтича от задълженията на държавите членки във връзка с ОПОР.

От съществена важност е показателите да се оценяват поотделно за всеки сегмент на флота, тъй като характеристиките на различните сегменти на флота във всяка държава членка може да се различават значително.

Тъй като биологичните и икономическите параметри се променят с течение на времето, на държавите членки се препоръчва при оценката на баланса да изчисляват и да вземат предвид периоди от най-малко три години.

Възможно е проблемите със съгласуваността да продължат, особено при икономическите данни и показатели. Ако сегментите на флота имат непостоянни икономически резултати, държавите членки следва да проверяват и, при нужда, да отбелязват дали приходите или разходите са били засегнати от внезапни краткотрайни сътресения.

9. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ, КОЯТО ТРЯБВА ДА СЕ ВКЛУЧИ В НАЦИОНАЛНИТЕ ДОКЛАДИ ОТНОСНО РИБОЛОВНИЯ ФЛОТ

Националните доклади относно риболовния флот трябва да съдържат така също следната информация:

а) описание на сегментите на риболовния флот по отношение на риболовните дейности: развитие(я) през предходната година, включително риболовните дейности, включени в многогодишни планове за управление или възстановяване;

б) какво въздействие оказват върху риболовния капацитет схемите за намаляване на риболовното усилие, приети в съответствие с многогодишните планове за управление или възстановяване, или, по целесъобразност, в съответствие с национални схеми;

в) информация относно спазването на режима за вписване и отписване;

г) обобщен доклад относно предимствата и недостатъците на системата за управление на флота заедно с план за подобрения и информация за общото ниво на съгласуване с инструментите на политиката за флота;

д) всякаква информация за промените в административните процедури, засягащи управлението на флота;

Информация по тези точки може да се даде чрез позоваване на други документи, които са обществено достъпни.

е) за сегментите на флота, в които е установен дисбаланс, трябва да се включи план за действие, в който да се посочат целите на адаптирането и средствата за постигане на баланс, както и ясен график за изпълнението на плана.

10. БИОЛОГИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА УСТОЙЧИВОСТ

10.1 Показател за устойчив улов

Този показател отразява степента, в която даден сегмент на флота зависи от подложени на прекомерен улов запаси. В настоящия контекст „прекомерен улов“ означава, че риболовът на даден запас превишава стойността F_{msy} , т.е. процентът на смъртност от риболов съответства на максималния устойчив улов.

Изискванията за данни включват: пълни биологични оценки на уловените рибни запаси, т.е. когато е определена текущата смъртност от риболов; оценки на F_{msy} или съществуващи приближения на тази стойност (F_{max} или $F_{0.1}$), както и стойността за улова за всеки уловен запас.

Когато даденият сегмент на флота лови само от един запас, показателят се изчислява просто като:

$$\frac{F}{F_{msy}}$$

където F е най-актуалната стойност на смъртността от риболов, получена от научни оценки (например становища на ICES и НТИКР). Този параметър е доста сходен с предходния показател F/F_t , като разликата се състои в това, че тук F_{msy} се използва като стандартна цел за цялата обща политика в областта на рибарството.

Показателят е разширен, за да обхване и флотите, които осъществяват други риболовни дейности (през годината), както и ситуации на смесен риболов. Когато даден сегмент на флота лови риба от няколко вида (n), тогава показателят е средна стойност на горния показател за всеки запас (i), претеглен със стойността на разтоварванията V_i на този запас (¹¹). Следователно показателят е:

¹¹ Когато не са налични стойности, може да се използват обеми, но държавите членки трябва да отбележат дали видовете са с голяма или малка стойност.

$$\frac{\sum_{t=1}^n V_t \frac{F_t}{F_{msy_t}}}{\sum_{t=1}^n \sum V_t}$$

Този показател изпълнява една и съща роля, независимо дали сегментът на флота извършва риболов на различни запаси в рамките на едни и същи риболовни операции, или това става в поредица от различни целенасочени риболовни дейности в рамките на една и съща риболовна година.

Тъй като изчисляването на този показател изисква известна подготовка и пресмятания по бази данни, Комисията урежда тези данни да се предоставят на държавите членки въз основа на данни от РСД и оценки на ICES и НТИКР.

Изчисляването на този показател зависи от наличието на научни консултации по отношение на количественото определение на въпросните запаси¹².

Обикновено не се препоръчва биологичните показатели да се изчисляват въз основа на улова за единица усилие или индекси на биомаса, тъй като най-често те не съдържат нова информация.

10.2 Показател за изложени на риск запаси

Описаният в раздел 7.1 показател за изложени на риск запаси не дава възможност да се откриват случаите, когато се експлоатират запаси, изложени на високи нива на биологичен риск.

От държавите членки се изисква като допълнителен показател за установяване на такива ситуации да изчисляват броя на запасите, за които към момента се счита, че са изложени на висок биологичен риск, и които са експлоатирани от въпросния флот. В този контекст „експлоатирани от“ означава, че запасът(запасите), изложен(и) на висок риск, представлява(т) над 10 % от уловите на флота или че даденият флот лови повече от 10 % от уловите на запаса.

За целите на това изчисление запас, изложен на висок биологичен риск, означава запас, който или:

- а) се оценява като намиращ се под биологичното равнище V_{lim} ; или
- б) е обект на становище за преустановяване на риболова, за забрана на целевия риболов, за намаляване на риболова до възможно най-ниското равнище или подобно становище от международен консултативен орган, дори и това становище да е изразено въз основа на ограничени данни; или
- в) е обект на регулиране на възможностите за риболов, с което се поставя условието рибата да се връща в морето, без да ѝ се навреди, или че разтоварването е забранено; или

¹² В случаите, когато над 60 % от стойността на улова представляват запаси, за които стойностите на F и F_{msy} не са на разположение, се счита, че показателят също не е на разположение.

г) е запас, който е включен в „червения списък“ на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN) или в CITES.

За всеки сегмент на флота, който улавя n рибни запаса, това може да се изрази като:

$$\sum_{i=1}^{i=n} (1 \text{ if } (C_i > 0.1C_t) \text{ or } (C_i > 0.1T_i); \text{ otherwise } 0)$$

където

C_i = улов, C_t = общ улов на всички запаса, извършван от сегмента на флота, T_i = общ улов на запас i , извършван от всички сегменти, за n запаса, които попадат в някоя от категориите а)–в) по-горе.

11. ИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

Икономическите показатели могат да покажат степента на икономическа свръхкапитализация на даден флот или неговата недостатъчна капитализация както в краткосрочен, така и в дългосрочен план.

Трябва да се изчислят два показателя: възвръщаемост на инвестициите спрямо потенциалната възвръщаемост, която би била получена от инвестирането на стойността на капиталовите активи другаде (дългосрочна жизнеспособност), и съотношението между текущите приходи и приходите в равновесната точка на рентабилност (краткосрочна жизнеспособност).

За целите на сравнението и при двата показателя се изисква във всяка държава членка да се използва лихвеният процент по дългосрочни инвестиции с малък риск. Комисията предлага да се използват изчисляваните от Европейската централна банка хармонизирани дългосрочни лихвени проценти за оценка на степента на конвергенция, които са на разположение на адрес: <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>.

С цел да се отчете голямата променливост на лихвените проценти в повечето държави членки през последните години вследствие на икономическата криза, Комисията предлага да се използва средноаритметичният лихвен процент за предходните 5 години. Следователно при оценката на баланса за 2013 г. трябва да се използва лихвеният процент за периода 2008—2012 г.

През 2013 г. Комисията поиска от НТИКР да предостави тези параметри на държавите членки на база на информацията от РСД.

Що се отнася до другите показатели, тези параметри следва да се изчисляват на база сегмент на флота.

11.1 Възвръщаемост на инвестициите (ВИ) в сравнение със следващата най-добра алтернатива

За един флот възвръщаемостта на инвестициите (ВИ) представлява нетната печалба (печалба след амортизация на основния капитал) на флота, разделена на общата стойност на капиталовите активи на флота. Търговската стойност на евентуални притежавани права на риболов не се включва. Всички данни за изчисляването на възвръщаемостта на инвестициите следва да бъдат на разположение по РСД. Данните относно преките субсидии за доходите следва да се изключат от изчислението. Държавите членки обаче се приканват да представят таблица, съдържаща предоставените субсидии на всеки сегмент на флота от 2008 г. насам.

Предложеният метод за изчисление е следният:

$$ВИ = \text{нетна печалба} / \text{стойност на капиталовите активи}$$

където:

$$\text{нетната печалба} = (\text{доходи от разтоварвания} + \text{други доходи}) - (\text{разходи за екипажа} + \text{неплатен труд} + \text{разходи за енергия} + \text{разходи за ремонт и поддръжка} + \text{други променливи разходи} + \text{непроменливи разходи} + \text{амортизация})$$

и където:

$$\text{стойността на капиталовите активи} = \text{стойността за подмяна на корабите} + \text{прогнозната стойност на правата на риболов}$$

В идеалния случай стойността на капиталовите активи включва както дълготрайни материални активи (кораби, съоръжения, електронно оборудване и т.н.), така и нематериални активи (прогнозна стойност на правата на риболов, като квота, лиценз и т.н.). Държавите членки се приканват при изчисляването на стойността на капиталовите активи на флота да обмислят използването на метода на постоянна инвентаризация и да вземат предвид последните становища на работната група PGECON¹³ относно най-добрите практики за изчисляване на амортизираните стойности за подмяна на флота.

В случаи, когато няма на разположение данни относно нематериалните активи, вместо това следва да се изчисли възвръщаемостта на дълготрайните материални активи (ВДМА), като се използва абсолютно същият метод на изчисление, но без да се включва прогнозната стойност на правата на риболов.

Изчислената ВИ (или ВМДА) представлява рентабилността на единица (в проценти) инвестиран капитал в сектора на рибарството.

След това ВИ (или ВМДА) се сравнява с лихвения процент по дългосрочни инвестиции с малък риск, изчислен в съответствие с предложеното по-горе. Този

¹³ Група за планиране по икономически въпроси (PGECON), 16—19 април 2012 г., Salerno (Италия).

лихвен процент представлява рентабилността, която би получил същият инвестиран капитал, ако би бил инвестиран в следващата най-добра алтернатива (обикновено дългосрочни държавни облигации).

Получената формула за показателя е: *ВИ – лихвен процент по дългосрочни инвестиции с малък риск.*

Ако стойността на капиталовите активи не е на разположение, липсва за някои години или поради някаква причина не е надеждна, за целите на горното сравнение държавата членка може да използва нетната печалба в проценти. Във всички случаи тя трябва да посочи кой показател е използвала, за какъв период и за кой сегмент на флота.

11.2 Прилагане и тълкуване

При положителни стойности на ВИ, които са по-високи от лихвения процент по дългосрочни инвестиции с малък риск, показателят ще има положителна стойност, което означава, че се генерират извънредни печалби — признак за недостатъчна икономическа капитализация. При положителни стойности на ВИ, които са по-ниски от лихвения процент по дългосрочни инвестиции с малък риск, показателят ще има отрицателни стойности, което показва, че в дългосрочен план би било по-изгодно да се инвестира другаде, което е признак, че вероятно флотът е свръхкапитализиран и следователно икономически неефективен. Отрицателните стойности на ВИ сами по себе си може да са знак за икономическа свръхкапитализация.

Примерно изчисление (при допускане, че лихвеният процент по дългосрочни инвестиции с малък риск е 5 %)

Стойности за календарната година (хил. EUR)	Сегмент на флота 1	Сегмент на флота 2	Сегмент на флота 3
Доходи от разтоварвания + други доходи	1500	700	1000
Разходи за екипажа + разходи за неплатен труд + разходи за гориво + разходи за ремонт и поддръжка + други променливи разходи + непроменливи разходи	800	481	850
Капиталови разходи (амортизация + лихвени плащания)	400	200	200
Нетна печалба	300	39	-50
Стойност на	2000	1500	1500

капиталовите активи на флота (стойност за подмяна на корабите + прогнозна стойност на правата на риболов)			
ВИ = нетна печалба / стойност на капиталовите активи	15 %	2,6 %	-2,5 %
ВИ – лихвен процент по дългосрочни инвестиции с малък риск	+10 %	-2,4 %	-7,5 %

11.3 Съотношение между текущите приходи и приходите в равновесната точка на рентабилност

Приходите в равновесната точка на рентабилност (ПРТР) представляват приходите, които са нужни за покриване на постоянните и променливите разходи, така че да не се претърпяват никакви загуби и да не се генерират никакви печалби. Текущите приходи (ТП) представляват общият доход от дейността на сегмента на флота, който включва доход от разтоварвания и доход от нериболовни дейности. Всички данни за това изчисление трябва да са на разположение от националните програми на държавите членки по РСД, с изключение на разходите за пропуснати ползи. Данните относно преките субсидии за доходите следва да се изключат от изчислението. Освен това в изчислението следва да се включат доходите и разходите, свързани с преотстъпване на права на риболов, ако има такива. Включването на такива данни следва да бъде указано.

Формулата за изчисляване на ПРТР е следната:

$$ПРТР = (\text{постоянни разходи}) / (1 - [\text{променливи разходи} / \text{текущи приходи}])$$

където:

$$\text{променливи разходи} =$$

$$\text{разходи за екипажа} + \text{неплатен труд} + \text{разходи за енергия} + \text{разходи за ремонт и поддръжка} + \text{други променливи разходи}$$

и където:

$$\text{постоянни разходи} = \text{непроменливи разходи} + \text{амортизация}$$

и текущи приходи = доходи от разтоварвания + други доходи

Съотношението се получава, като текущите приходи се разделят на ПРТР, т.е.

$$\text{съотношение} = \text{текущи приходи (ТП)} / \text{ПРТР}$$

От горепосоченото изчисление на съотношението може да се добие представа за финансовата жизнеспособност в краткосрочен план. Ако данните позволяват, държавите членки може да решат също така да предоставят икономически анализ на съотношението ТП/ПРТР с оглед на дългосрочната жизнеспособност. За тази цел към постоянните разходи трябва да се добавят разходите за пропуснати ползи:

$$\text{постоянни разходи} = \text{непроменливи разходи} + \text{амортизация} + \text{разход за пропуснати ползи от капитала}$$

$$\text{разход за пропуснати ползи от капитала} = \text{стойност на капиталовите активи} * \text{лихвен процент по дългосрочни инвестиции с малък риск}$$

Държавите членки трябва да посочат коя концепция за съотношението ТП/ПРТР използват.

11.4 Прилагане и тълкуване

Съотношението между текущите приходи на флотите и приходите в равновесната точка на рентабилност показва доколко текущите приходи на даден флот се приближават до приходите, които са необходими, за да може флотът да излезе на нула в краткосрочен план. Ако съотношението е над 1, тогава се генерират достатъчно доходи за покриване на променливите, постоянните и капиталовите разходи, което сочи, че сегментът е печеливш с потенциална недостатъчна капитализация. Обратно, ако съотношението е под 1, тогава се генерират недостатъчни доходи за покриване на променливите, постоянните и капиталовите разходи, което е признак, че сегментът е непечеливш с потенциална свръхкапитализация. Ако резултатът на съотношението ТП/ПРТР е отрицателен, това означава, че променливите разходи сами по себе си надвишават текущите приходи, което показва, че колкото повече приходи се генерират, толкова по-големи ще са загубите.

Ако в изчислението не се включат параметрите амортизация и разходи за пропуснати ползи от капитала, съотношението ще дава информация единствено за това какви доходи са необходими за покриване на разходите за дейността само в краткосрочен план, без да се разглежда въпросът дали има извънредни печалби. Включването на тези понятия ще добави дългосрочна перспектива относно очакванията за бъдеща жизнеспособност на флота, но до известна степен ще се припокрие с използването на ВИ (или ВДМА) като дългосрочен показател.

Примерно изчисление: съотношение на текущите приходи към приходите в равновесната точка на рентабилност (ТП/ПРТР)

	Стойности за календарната година (хил. EUR) Да се използват общите данни за сегмент	Сегмент на флота 1	Сегмент на флота 2
--	--	--------------------	--------------------

1	Текущи приходи (ТП) = доходи от разтоварвания + други доходи	113 000	115 000
2	Постоянни разходи = непроменливи разходи + амортизация + разходи за пропуснати ползи от капитала	24 000	28 000
3	Променливи разходи = разходи за екипажа + разходи за неплатен труд + разходи за енергия + разходи за ремонт и поддръжка + други променливи разходи	90 000	85 000
4	$ПРТР = 2 / (1 - [3 / 1])$	117 913	107 333
5	$ТП / ПРТР = 1 / 4$	0,96	1,07

12. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА КОРАБИТЕ

12.1 Показател за бездействащ флот

Бездействащите кораби представляват неизползван капацитет и като такива те намаляват общата техническа ефективност и нивото на използване на капацитета на целия флот. Показателят се изчислява за класовете според дължината на корабите от сегментите на флота по РСД, а не за сегментите на флота, тъй като няма на разположение информация за съоръженията и целевия риболов. Следва да се представи таблица, показваща дела на бездействащите кораби от общия флот по отношение на броя на корабите, брутния тонаж (БТ) и мощността (kW).

12.2 Показател за използване на корабите

За всеки сегмент на флота показателят за използване на корабите представлява средната стойност на съотношението на действителното усилие към максималното усилие, което флотът може да направи. Този показател се основава на данни, за които се очаква да бъдат надеждни, и дава възможност за бърза оценка на използването на флота при преобладаващите обстоятелства на риболовната дейност. Той има два варианта, основани на нивата или на наблюдавана, или на теоретична максимална активност. Държавите членки следва да изберат кой вариант е по-подходящ и да докладват на Комисията само въпросния показател.

Показателят, който се основава на наблюдаваната максимална активност, се изчислява като:

съотношението между средното усилие на кораб в даден сегмент на флота и наблюдаваното максимално усилие, което действително е направено от даден кораб в сегмента (в киловатдни или брутотонаждни) през референтната година.

Този показател може да се изчисли и от гледна точка на риболовни дни като:

съотношението между средния брой дни, прекарани от кораб в морето, и максималния брой дни в морето, наблюдаван в даден сегмент на флота.

Вторият вариант на техническия показател се прилага в случаи, в които наблюдаваният максимален брой дни в морето в рамките на даден сегмент на флота за всяка референтна година е можело да бъде ограничен от външни фактори. Това ограничение може да има икономически (например криза с горивата), екологични (например необичайни климатични условия) и социални (например да не се извършва риболов през уикендите) причини, които засягат максималния наблюдаван брой дни, прекарани от кораб в морето през определени години, затова този брой може да не отразява действителния технически капацитет на флота.

В такива случаи държавите членки може да изчислят съотношението така също въз основа на теоретичния максимален брой дни в морето. При това изчисление „наблюдаваното максимално усилие, действително направено от даден кораб в сегмента“ от предходни изчисления се замества с теоретичен максимален брой дни в морето, през които може да се извършва риболов, ако няма външни ограничения (например ако не е приложен режим на усилието). Ако няма налични данни, по подразбиране тази стойност се определя на 220 дни, но в противен случай следва да се определи в съответствие с природните, техническите и социалните условия. Всяка държава членка следва да определи тази стойност въз основа на експертна преценка и на наличната информация.

Избраният показател трябва да бъде представен и оценен за период от няколко години, за да стане ясно дали съотношенията са стабилни във времето.

Изчислението може да се направи в киловатдни или в брутотонаждни, в зависимост от това кой вариант е целесъобразен за флота, така например, за влачени риболовни уреди се предпочитат киловатдни, тъй като корабите с по-големи двигатели обикновено улавят повече от тези с по-малки двигатели, а за пасивни риболовни уреди — брутотонаждни.

12.3 Прилагане и тълкуване

Данните (дни в морето на кораб, брутен тонаж и мощност) са на разположение на равнище държава членка в рамките на събирането на данни съгласно изискванията на Регламента за събиране на данни и рамката за събиране на данни. Максималният брой дни в морето обаче се изчислява допълнително, като понастоящем това изчисление не е включено в основната РСД, но всяка година по отношение на този параметър ще се отправя покана за събиране на данни.

Когато се изчислява този показател, трябва да се вземат предвид всички активни кораби във флота. Активният кораб е кораб, който в даден момент през референтната година е разполагал с лиценз да извършва риболов и който през референтната година е отчел поне един ден в морето. Бездействието на кораб е кораб, който през референтната година може да е или да не е лицензиран да извършва риболов, но който през референтната година не е отчел никакво време в морето и никакви разтоварвания.

От тези показатели е видно с колко може да бъде намален риболовният капацитет, без да се намалява общата продукция на флота (разтоварвания). С оглед на това техническият показател може да се счита за базов показател за всеки сегмент на флота.

Разликата между изчислената стойност и 1 указва недостатъчното техническо използване на корабите. За целите на „системата на светофара“ ще се наблюдава показател със стойност от повече от 0,9 (т.е. при която средната активност е над 90 % от максималната активност) само в сегменти на флота, при които равнището на активност до голяма степен е еднородно и на практика могат да бъдат класифицирани като такива със „зелена светлина“. Може да се счита, че стойностите (в зависимост от еднородността на флота) под 0,7 показват съществено недостатъчно използване, което може да е признак за технически свръхкапацитет („червена светлина“).

Ако вместо наблюдавания максимален брой дни се използва теоретичен максимален брой дни, може да се появят значителни разлики в изчислените стойности на техническия показател и трябва да се обяснят последиците.

Примерно изчисление: съотношение между действителното усилие на кораб и максималното усилие (наблюдавано и теоретично) за група от три кораба

Кораб	Капацитет ¹⁾	Текущо усилие ²⁾		Максимално усилие (на база на наблюдавания макс.) ³⁾		Теоретично макс. усилие ⁴⁾		Технически и показател (набл.) ⁵⁾	Технически и показател (теор.) ⁶⁾
	kW	дни	киловатдни	дни	киловатдни	дни	киловатдни		
Кораб 1	100	80	8000	150	15 000	220	22 000	0,53	0,36
Кораб 2	200	110	22 000	150	30 000	220	44 000	0,73	0,50
Кораб 3	400	150	60 000	150	60 000	220	88 000	1,00	0,68
			Общо 90 000		Общо 105 000		Общо 154 000	Средно 0,86	Средно 0,58

1) По възможност капацитетът следва да се укаже в kW за всички сегменти, а по-специално за сегментите с пасивни риболовни уреди се препоръчва да се използва също така БТ.

2) В тази колона са представени данни за индивидуалните активност и усилие на кораба.

3) В тази колона е дадено **наблюдаваното** максимално използване (150 дни) за всеки кораб от флота.

4) В тази колона е дадено **теоретичното** максимално използване (220 дни) за всеки кораб от флота.

5) В тази колона е представен техническият показател, изчислен въз основа на наблюдаваното максимално ниво на използване (киловатдни в колона 2, разделени на килватдни в колона 3, след това средна стойност за сегмента).

6) В тази колона е представен техническият показател, изчислен въз основа на теоретичното максимално ниво на използване (киловатдни в колона 2, разделени на килватдни в колона 4, след това средна стойност за сегмента).

Всяка държава членка следва да избере кой технически показател да представи, както е описано в раздел 7.3. Изборът трябва да се обясни.